

_sh v3.0 504 Text

\ref TWa040610-0201.000

\ELANBegin 0.0

\ELANEnd 1.1

\ELANParticipant 70-BK

\orig

\tx [introduction]

\mb

\ge

\ps

\fe [notes]

\fa

\nt first Afrikaans translation by Elsie; second Afrikaans translation by Frida (< GB).

Transcribed and analysed by RK, processed by NB (3.3.08?, last change: 30.05.2008).

Checked by CN 111221 (marker \s deleted).

\ref TWa040610-0201.001

\ELANBegin 1.1

\ELANEnd 4.9

\pause 1.1

\ELANParticipant 70-BK

\orig n sí tshòatshòà, llóakà kǐ !ǎ'ì, sí n!óré kǎ kǎan'âan, n lè tâa

\tx nñ sí tshòà-tshòà llóakà kǐ !à'ì sí n!óré

\mb nñ sí tshòà-tshòà llóakà kǐ !á'ì sí n!óré

\ge 1S IPFV begin morning.S1 TF:1 PROX:<1 1PE country.S3i

\ps pro part vitr n partidem pro n

\lxid 108 143 rk019 rk020 270 280 111 261

\tx ká ká'àn nñ lèè táà

\mb ká ká'àn nñ lèè táà

\ge TF:2i PROX:<2i 1S GEN:3i> person.3i

\ps parti dem pro parti n

\lxid 268 289 108 058 162

\fe I start, it is morning, here is our land, my person.

\fa Ek begin, is oggendtyd, hierdie eene (dae eene) is onse land hier, my mens

\nt !ai = hier is dit; lloaka = oggendtyd

\nt llóakà tǐ kǐ = môre se oggend; 'my person' probably addressing Gertrud

\nt check if tshoatshoa is transitive: n nǎ tshòatshòà kǎ gláan 'ek het die

werk begin'; check if class agreement with n!óré is correct: expected

kè !àé; n!óré kǎé kè 'hierdie land' n!óré ké kǎé 'daardie land', n!óré

ɛ'úè 'een land', n!ónsàrè PL; check if last part is correct: heard: !áan lá
táa

\ref TWa040610-0201.002

\ELANBegin 6.1

\ELANEnd 9.4

\pause 1.1

\ELANParticipant 70-BK

\orig n lí n!áu kí kǎi 'íi, í làhng kàá kǐ !úm, !úm

\tx nǎ lí n!áu kí kǎi íí làhng ká

\mb nǎ lí n!áu kí kǎi'í íí làhng ká

\ge 1S GEN:1> place.S1 TF:1 XPROX:<1 1 name.S2ii ?

\ps pro parti n partidem pro n part

\lxid 108 055 rk022 270 285 101 185 rk024

\tx kǐ !Úm !Úm

\mb kǐ !Úm !Úm

\ge COP:1> GN.1 GN.1

\ps parti n n

\lxid 035 rk021 rk021

\fe This is my place, it's name is !Um.

\fa is my plek hierdie eene, sy naam is !Um

\nt check n!áu = n!ám?; kí = kǐ (expected tonal agreement for class 1 would be L?!)

\nt 'h sí n!àí n!áu 'ek sien die plek', n!aré PL

\ref TWa040610-0201.003

\ELANBegin 9.5

\ELANEnd 11.1

\pause 0.1

\ELANParticipant 70-BK

\orig !Úm kǐ kǎi', !ómàkē líi n!áu

\tx !Úm kǐ kǎi' !ómàkē líi n!áu

\mb !Úm kǐ kǎi' !ómà -kē líi n!áu

\ge GN.1 TF:1 XPROX:<1 eland.P2ii -P GEN:1> place.S1

\ps n parti dem n -sf parti n

\lxid rk021 270 285 rk023 -171 055 rk022

\fe Here is !Um, place of the elands.

\fa is !Um, die elande se plek

\nt [is !Um hierdie eene, is !omake se plek hierdie eene]

\nt dzaho = borgat; qai taqi = verlede (past), dzáhò ɛ'ùàn 'een borgat'

\ref TWa040610-0201.004
\ELANBegin 11.6
\ELANEnd 14.3
\pause 0.4
\ELANParticipant 70-BK
\orig tũu qái n!õm kê lĩ !ũm !ũm #háhn té ká ká'àan
\tx tũu qái n!ũm kê lĩ !ũm #háhn áan
\mb tũu qái n!ũm kê lĩ !ũm #háhn áan
\ge people.P4 PST1 live LOC:3ii> GEN:1> GN.1 streak.2i 2i.O
\ps n adv vitr parti parti n n pro
\lxid 165 rk030 rk028 034b 055 rk021 rk029 114

\tx ká !áan
\mb ká !á'an
\ge TF:2i PROX:<2i
\ps parti dem
\lxid 268 308

\fe It is where the people had settled along the streaks of dunes,
\fa is waar die mense gebly het die duine se streepe
\nt [Is die duinetjies wat die mense by hulle gewoon het.]
\nt #háhn = lange duin, duin se streepe,
#hântê PL; !ũm = plek se naam, !òhm = duin, !ũm = eland, !ómàkê
Pl elande, !òhmsáré PL duine; n !ũm kĩ !ũm 'ek bly in !Um'
\nt tone in n!um 'bly' = ?, tone in !Um = H
\nt vowel agreement for class 3 in kê unexplained

\ref TWa040610-0201.005
\ELANBegin 14.9
\ELANEnd 18.1
\pause 0.6
\ELANParticipant 70-BK
\orig !òhm kí #ǂǂ kĩ kí kà'í, kí #hòǂ kĩ kà'í
\tx !òhm kí #áqán kĩ kĩ kà'í kí #hòàn
\mb !òhm kí #áqán kĩ kĩ kà'í kí #hòàn
\ge dune.S1 I.REL:1 east F.REL:<1 TF:1 XPROX:<1 I.REL:1 south
\ps n parti adv parti parti dem parti adv
\lxid rk043 050 rk032 069 270 285 050 rk033

\tx kĩ kĩ kà'í
\mb kĩ kĩ kà'í -i
\ge F.REL:<1 TF:1 XPROX:<1 -<1
\ps parti parti dem -adjsf

\xid 069 270 285 -079

\fe the eastern dune and the southern dune.

\fa is die ooste se duin, en die suide syne

\fa !Um-ki-#a-ki is hierdie kant. Waar die mense gebly het ander duin is
!um-k-i #oa-ki.

\nt #hoan = suid; #aqan = ooste; check: hy bly in die ooste, ons gaan na
die ooste toe; ẽ #àqán lâa sâa 'hy het na die ooste toe getrek', #hoan
kann hier auch eingesetzt werden, !ámà 'weste', noorde= ???

\ref TWa040610-0201.006

\ELANBegin 18.5

\ELANEnd 21.4

\pause 0.3

\ELANParticipant 70-BK

\orig ì kí ll'āṅ sī ùrú kì kí kà'í !qùqhé 'n!àqhàù sùe

\tx ìí kí ll'āṅ sái úqrú kì kǐ kà'í

\mb ìí kí ll'āṅ sái úqrú kì kǐ kà'í

\ge 1 I.REL:1 sun.S3i come enter.S F.REL:<1 TF:1 XPROX:<1

\ps pro parti n vitr vitr parti parti dem

\xid 101 050 rk037 172 rk188 069 270 285

\tx !qùqhé 'n!àqhù sùe

\mb !qùqhùn 'n!àqhù sùe

\ge rock.S3ii? backside.S1? inside.S2ii

\ps n n n

\xid rk038 rk027 176

\fe This one is where the sun goes down, the bottom of the big rock.

\fa hier die eene is die son se ingaande syne, die groot klip se onderste [daar is die eene wat
die son

ondergaan, wat die wereld se einde:]

\nt Hierdie eene is van wes se kant waar die son ingaan.

\nt !qòqhé = groot klip, !qùqhré,

!qùqhùn #'úé '1 groot klip'; 'n!àqhàù = onderkant; !qoqhe kann nicht
durch !quqhu ersetzt werden

\nt ausrangierter erster Teil (von Elsie als Erkl#rung dazugenommen?): ì kí ll'āṅ sí n#ǵá ká kì kì
kì !ǎi ?ì [het hy gehaak met die baie kì]

\ref TWa040610-0201.007

\ELANBegin 22.2

\ELANEnd 23.3

\pause 0.7

\ELANParticipant 70-BK

\orig lîi !òhm kí kái'i

\tx lîi !òhm kí kái'i

\mb lîi !òhm kí kái'i

\ge GEN:1> dune.S1 TF:1 PROX:<1

\ps parti n parti dem

\lxid 055 rk043 270 097

\fe lts dune is this one,

\fa sy duin is hierdie eene

\nt gehört zum Satz davor: hier ist die duin, wo die Welt ein Ende hat

\ref TWa040610-0201.008

\ELANBegin 23.8

\ELANEnd 26.4

\pause 0.4

\ELANParticipant 70-BK

\orig !ómàkē lîi n!áu á kîi llqâasí kî 'n!ànàu kǎkǎ

\tx !ómàkéè lîi n!áu á kîi ll'áà sái kî

\mb !ómà -kē lîi n!áu á kîi ll'áà sái kî

\ge eland.P2ii -P GEN:1> place.S1 2S F.REL:<1P follow come LOC:1>

\ps n -sf parti n pro parti vitr vitr parti

\lxid rk023 -171 055 rk022 109 077 rk045 172 032

\tx 'n!àqhù ká'ànkǎ

\mb 'n!àqhù ká'àn -kǎ

\ge backside.S1? PROX:<2i -?:<2i

\ps n dem -demsf

\lxid rk027 289 -247

\fe the place of the elands, you go along this backside,

\fa die elande se plek, jy kom by hierdie agterkant

\nt llqâa sí = volg; n

sí !ùí tûu 'ek volg vir die mense', n sí llqâa síl kí !ùhm 'ek volg die duin

se kant en kom', n sí llqàýí !ùhm / tàhò 'ek volg die duin se kant / pad', n sí

llqâa sâa kí !ùhm 'ek volg die duin se kant en gaan'

\nt check: kîi = ???; check tone + click in 'volg' tr & itr

\ref TWa040610-0201.009

\ELANBegin 26.6

\ELANEnd 31.8

\pause 0.1

\ELANParticipant 70-BK

\orig í 'n!àqhàù sílàqna !ăankà, í 'n!àhàù síllxàna kà !ăan'ăa
 \tx íí 'n!àqhù sílàqnyà !à'án kà, íí 'n!àqhù
 \mb íí 'n!àqhù sí- láqnyà !à'án ká íí 'n!àqhù
 \ge 1 backside.S1? ?- left XPROX:<2i ? 1 backside.S1?
 \ps pro n pf- ? dem part pro n
 \xid 101 rk027 150- rk052 305 rk024 101 rk027

\tx síllxànyà !àán'ân
 \mb sí- llxányà !à'án -ân
 \ge ?- right XPROX:<2i -<2i
 \ps pf- ? dem -adjsf
 \xid 150- rk053 305 -081

\fe the left hand bottom here, the right hand bottom is here.
 \fa die vroulike onderste eene, hierdie eene, die manlike onderste eene is
 hierdie eene
 \nt twee duine wat naby mekaar staan noem die !Xuun vroulike &
 manlike duin: linke kant vs. regte kant?

\ref TWa040610-0201.010
 \ELANBegin 32.4
 \ELANEnd 36.6
 \pause 0.6
 \ELANParticipant 70-BK
 \orig sôo sí lân tshûu lún kí, lún kí 'n!àhàù !ăan kà sîi
 \tx sôo sí lân tshûu lún kí, lún kí 'n!àqhù
 \mb sôo sí lân tshûu lúM kí lúM ◆kî 'n!àqhù
 \ge so 1PE there sit.S ?? MPO:1> ?? LOC:1> backside.S1?
 \ps adv pro adv vitr ?? parti ?? parti n
 \xid rk048 111 rk054 429 018 032 rk027

\tx !à'án kà sái
 \mb !à'án ká sái
 \ge XPROX:<2i ? come
 \ps dem part vitr
 \xid 305 rk024 172

\fe So we come from beyond that one.
 \fa so ons kom van agter dae eene af
 \nt help ist nicht gesagt worden; [en ons het van daai kant afgekom, ons kom van daai agterste
 eene.]
 \nt lang = daar; n tshûu lún kí déitslàn sîi 'ek kom van duitsland af':
 tshûu kann in diesem Kontext nicht durch Plural-Suppletiv !'aa

ausgetauscht werden!

\ref TWa040610-0201.011

\ELANBegin 36.7

\ELANEnd 40.4

\pause 0.2

\ELANParticipant 70-BK

\orig Màkúsòní ?nlòǹ kísī tshûu lúnj kà sīi, sīi yà kâa lánj lúnj kí !úm sīi

\tx Màkúsòní 'nlòqǹ kísī tshúu lúnj kà sái, sīi à

\mb Màkúsòàní 'nlòqǹ kísī tshúu lúnj kà sái sīi à

\ge GN.1 throat.S2ii TF:1PE sit.S ? BG come 1PE PERF

\ps n n parti vitr ? part vitr pro part

\lxid rk026 rk039 266 429 rk055 255 172 111 229

\tx kâa lánj lúnj kí !Úm sái

\mb kâan lánj lúnj kí !Úm sái

\ge DEM:<2i there ? MPO:1> GN.1 come

\ps parti adv ? parti n vitr

\lxid 071 rk054 rk055 018 rk021 172

\fe It is from Makusoani's "throat" where we come from, where (when) we came from !Um.

\fa ons kom van Makusoni se slot (keel) af, wat ons van !Um afgekom het

\nt evtl. meint er einen kleinen Pfad, der die Düne hinaufgeht; lung =

daar; sie kommen urspfnglich von !Um, dann von !Um nach

Makusoni; 'nlòqm #ùàn 'een slot', 'nlòqmákē PL; [Van Magudzuani af het ons afgekom wat ons van daardie eene afgekom het, die agterste eene.]

\ref TWa040610-0201.012

\ELANBegin 41.3

\ELANEnd 46.8

\pause 0.8

\ELANParticipant 70-BK

\orig sôo ?mOâi sīg#ùhrí n nă #qīi sīi lă n#úm ?mOâi sīg#ùhrí l'īi màkúsòàní 'nlùǹ

\tx sôo 'nOâi sīg#ùhrí n nă #ái sí làhàn n#úm 'nOâi

\mb sôo 'nOâi sīg#ùhrí 'n nă #ái sí làhàn n#úm 'nOâi

\ge so wood.S1 stump 1S PERF call IPFV name.P? two wood.S1

\ps adv n n pro part vprep part n num n

\lxid rk048 203 rk049 108 229 443 143 188 189 203

\tx sīg#ùhrí l'ái Màkúsòàní 'nlùqǹ

\mb sīg#ùhrí l'ái Màkúsòàní 'nlòqǹ

\ge stump COM:1> GN.1 throat.S2ii

\ps n parti n n

\lxid rk049 413 rk026 rk039

\fe "Stump" - now I have mentioned two names: "Stump" and "Makusoani's Throat".

\fa so die "stomp hout" (= Name der Düne), so ek het twee naame

genoem: [hulle is] MOai sig#ohri ("stomp hout") en Makusoni se slot

\nt í sí nlàí 'mOái síg#ùhrí #ùàn 'ek het een stomp gesien', 'mOâan

síg#ùhríkêe PL; kann nicht allein gebraucht werden; èé lx'ăa g#úbù 'sy

arm is stomp' (PL = SG), í nă #îi sè 'ek noem hom', #hîi 'hond', 'í nă #îi sà làhàn n#úm #ek het
2 naame genoem'

\nt check class of PL 'nOâan síg#òríkê 'stompe': 'ek het stompe gesien"; check: ísí #îi sè Oqàqè
í nhng pîit 'ons noem

die kind Piet'; check tone of #îi sì, í sí #îi sù làhàn 'ons roep vir hulle / hulle naame'

\ref TWa040610-0201.013

\ELANBegin 47.2

\ELANEnd 50.5

\pause 0.4

\ELANParticipant 70-BK

\orig 'àankáan kî màkúsòàní 'nlòqm à'áan kî túu lómà kng nă nhng èè
xúá kà

\tx àànkáán kî Màkúsòàní 'nlòqm à'áan kî túu

\mb à'áán kî Màkúsòàní 'nlòqm à'áan kî túu

\ge 2ii.EMPH COP:1> GN.1 throat.S2ii 2ii.O.EMPH COP:4> people.P4

\ps pro parti n n pro parti n

\lxid 127 035 rk026 rk039 139 035 165

\tx lómà kng nă nhng èè xóá kàà

\mb lóbM -àn kng à nhngM -ng èè xóá kààn

\ge know -2ii I.REL:1S PERF say -5 3ii write F.REL:<2ii

\ps vtr -vsfpro parti part vtr -vsfpro pro vitr parti

\lxid 187 -007 054 229 262 -012 320 489 070

\fe This one here which is "Makusoani's Throat" is the name people know,
(and of which) I have said: let her write it down.

\fa hierdie eene wat Makusoani se slot is, is die (naam) wat die mense ken,
ek het gesê: laat sy skryf

\nt í #'àun kí xúá kè 'ons moet skryf', í xúá 'laat ons skryf'; ù xúá 'laat

hulle skryf'; ùu'ùu kù lùbí túu 'dis hulle wat die mense ken'; [en hierdie eene Makussoni se slot is
hy wat die mense ken, wat ek gesê
het, sy moet skryf.]

\ref TWa040610-0201.014

\ELANBegin 50.9

\ELANEnd 52.4
\pause 0.3
\ELANParticipant 70-BK
\orig !Úm sà?à kisi ?nllùhà kà kà
\tx !Úm sà'àn kisi 'nllòqhàn kà kààn
\mb !Úm sà'àn kisi 'nllòqhàn kà kààn
\ge GN.1 face.2ii TF:1PE stand.P BG F.REL:<2ii
\ps n n parti vitr part parti
\lxid rk021 163 266 432 255 070

\fe It is on !Um where we stand.
\fa ons staan op !Um
\nt [Is !Um wat ons in hom gestaan het.]
\nt focus construction

\ref TWa040610-0201.015
\ELANBegin 53.3
\ELANEnd 55.3
\pause 0.8
\ELANParticipant 70-BK
\orig !úm ?mOà ká !á?àan
\tx !Úm 'nOàhàn kă !á'àn
\mb !Úm 'nOàhàn kă !á'àn
\ge GN.1 body.S2ii TF:2ii PROX:<2ii
\ps n n parti dem
\lxid rk021 388 271 308

\fe Here is !Um itself.
\fa hier is die plek !Um (se liggam) self (dis !Um self hierdie eene)

\ref TWa040610-0201.016
\ELANBegin 55.6
\ELANEnd 58.5
\pause 0.3
\ELANParticipant 70-BK
\orig ì n!àháu !ă ?ă, ì n!àqháu 'âan, kí sî sí #îi sàà n n!h
màkúsòanì 'n!òqrñ
\tx íí 'n!àqhù !àán ààn kisi sí #ái'sà
\mb íí 'n!àqhù !à'án ààn kisi sí #ái'??
\ge 1 backside.S1? XPROX:<2i 2i.O TF:1PE IPFV call ??
\ps pro n dem pro parti part vprep ??
\lxid 101 rk027 305 114 266 143 443

\tx nlàhng Màkúsòàní 'nlòq̃m̃
 \mb nlàhM -h̃g Màkúsòàní 'nlòq̃m̃
 \ge say -5 GN.1 throat.S2ii
 \ps vtr -vsfpro n n
 \lxid 262 -012 rk026 rk039

\fe Its backside is this one, it is the one which we call "Makusoani's Throat".
 \fa is die agter se plek hierdie eene, is die eene wat ons Makusoni se slot noem
 \nt [Is die agterste eene wat daar is. Nou die agterste eene is hy wat ons
 noem Makussoni.]

\ref TWa040610-0201.017
 \ELANBegin 59.5
 \ELANEnd 1:02.4
 \pause 0.9
 \ELANParticipant 70-BK
 \orig tâa ʔnllàa ʔâ lómà kà n̄ sí ʔii sà n!áré k̄j lómà kà
 \tx táa 'nllàhà áàn lómà kàà n̄n sí ʔáí sà
 \mb táa 'nllàhà áàn lóbM -àn kààn n̄n sí ʔáí ??
 \ge person.3i all 2i.O know -2i> F.REL:<2ii 1S IPFV call ??
 \ps n adj pro vtr -vsfagr parti pro part vprep ??
 \lxid 162 rk040 114 187 -004 070 108 143 443

\tx n!áré k̄ng lómà kàà
 \mb n!áré k̄ng lóbM -àn kààn
 \ge place.P2? I.REL:1S know -2ii F.REL:<2i
 \ps n parti vtr -vsfpro parti
 \lxid rk041 054 187 -007 071

\fe What everyone knows, I mention the places I know.
 \fa wat al die mense ken die plekke, is hulle wat ek noem
 \nt [Almal wat ek genoem het, ek noem die plekke wat ek ken.]
 \nt nllàhé 'nllàhà 'âan 'die huis al die mense', kùmì 'nllàhà 'âan 'all die
 beeste' (kann nicht mit potte oder duine gebruik word, auch nicht mit
 Schaf), ʔiin 'nllàhà 'âan 'al die steenbokke', (auch mit llóa 'springbok'),
 n!áré 'nllàhà 'âan 'al die plekke'

\ref TWa040610-0201.018
 \ELANBegin 1:03.0
 \ELANEnd 1:04.1
 \pause 0.5
 \ELANParticipant 70-BK
 \orig n̄ ll̄h̄ũ t̄ànà k̄i !úm̄

\tx nń llhhúùn tànà kî !Úm
\mb nń llhhúùn tànà kî !Úm
\ge 1S stand.S speak LOC:1> GN.1
\ps pro vitr vitr parti n
\xid 108 431 rk025 032 rk021

\fe I am speaking on / about !Um
\fa Ek staan en praat op !Um
\nt [Ek praat in !Um]; kî = kî?; nń sí tànà kî !úm 'ek praat van / op !Um' nń llhhúùn kî !òhm ðhúng sà
nń sí tànà kî !Úm

\ref TWa040610-0201.019
\ELANBegin 1:04.6
\ELANEnd 1:05.7
\pause 0.4
\ELANParticipant 70-BK
\orig l'íi màkúsòàní 'n!àhàù
\tx l'íi Màkúsòàní 'n!àqhù
\mb l'ái Màkúsòàní 'n!àqhù
\ge COM:1> GN.1 backside.S1?
\ps parti n n
\xid 413 rk026 rk027

\fe and Makusoani's backside.
\fa en Makusoani se agterkant.